ANKARA ÜNİVERSİTESİ MÜHENDİSLİK FAKÜLTESİ BİLGİSAYAR MÜHENDİSLİĞİ BÖLÜMÜ

BLM4522 VİZE ÖDEVİ

Ecem Şimşek - 21290553 Latife Süeda Tuğrul -20290297

Github: https://github.com/suedatgrl/SQL work/

1.Proje- Veritabanı Güvenliği ve Erişim Kontrolü

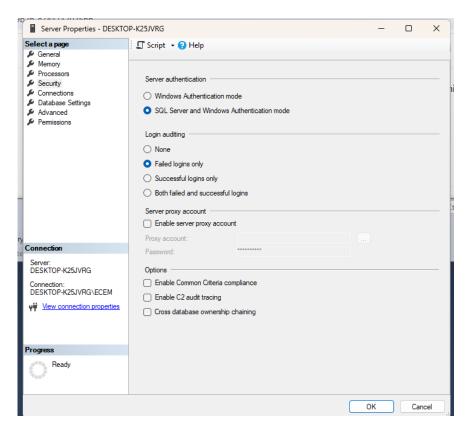
2.Proje- Veritabanı Performans Optimizasyonu ve İzleme

3.Proje- Veritabanı Yedekleme ve Otomasyon Çalışması

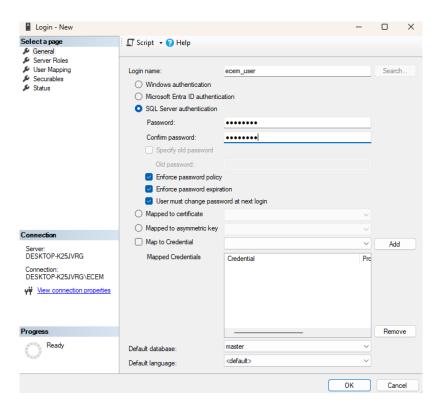
1.Proje- Veritabanı Güvenliği ve Erişim Kontrolü

Erişim Yönetimi

- 1. Sol üstteki **Object Explorer** penceresinde sunucu adına **sağ tıklanır** → **Properties** seçilir.
- 2. Açılan pencerede soldaki menüden **Security** sekmesini seçilir.
- 3. Server authentication kısmında "SQL Server and Windows Authentication mode" seçeneğini işaretlenir.

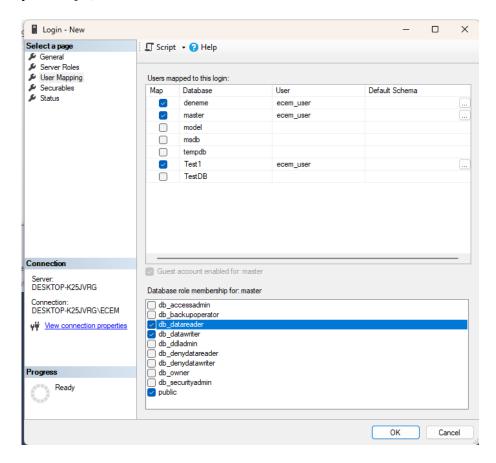

- 4. Bu değişikliklerin geçerli olması için sunucuyu yenilenir.
- 5. SSMS'te Object Explorer'dan: Security > Logins > sağ tıkla > New Login... seçilir.
- 6. Açılan pencerede:
 - Login name kısmı doldurulur.
 - SQL Server authentication seçili olsun.
 - Güçlü bir şifre girilir.

7. Sol taraftaki **User Mapping** sekmesine gelinir.

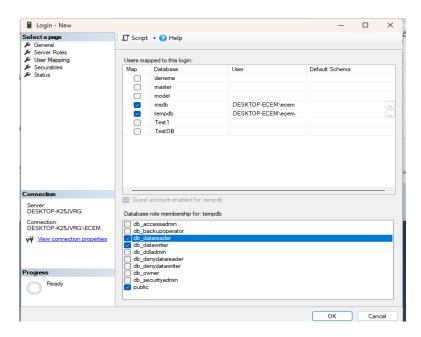
- Kullanıcının erişmesini istediğin veritabanını seçilir.
- Alttaki kutulardan db_datareader, db_datawriter rolleri işaretlenir (okuma/yazma yetkisi için).

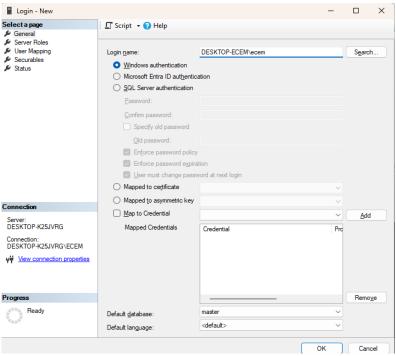

8. Kullanıcı oluşturulmuş olacak.

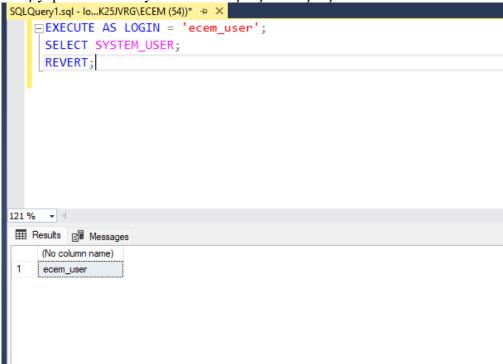
SQL Server Authentication ve Windows Authentication

- 1. Yine: Security > Logins > sağ tıkla > New Login...
- 2. Açılan pencerede:
 - Login name: Windows kullanıcı adı yazılır.
 - Authentication kısmında bir değişiklik yapılmasına gerek yok; çünkü bu bir Windows kullanıcısı olacak.
- 3. **User Mapping** sekmesinden aynı şekilde veritabanını seçilir ve roller tanımlanır.

Giriş yapılan kullanıcıyı test etmek için şu kod çalıştırılır:

Veri Şifreleme

1.TDE'yi etkinleştirmeden önce, **veritabanı şifreleme anahtarı** (Database Encryption Key) için bir **Master Key** oluşturulmalıdır. Master Key, şifreleme anahtarlarını korur.

- -Yeni Sorgu penceresini açılır.
- -Aşağıdaki komutla Master Key'i oluşturulur:

Bu komut, veritabanı şifreleme için gerekli olan Master Key'i oluşturur.

Şimdi **Database Encryption Key (DEK)** oluşturulmalıdır. DEK, veritabanı içindeki verileri şifrelemek için kullanılır.

```
SQLQuery5.sql - Io...K25JVRG\ECEM (62))*

SQLQuery3.sql - Io...K25JVRG\ECEM (55))* 

USE TestDB;
GO

CREATE DATABASE ENCRYPTION KEY

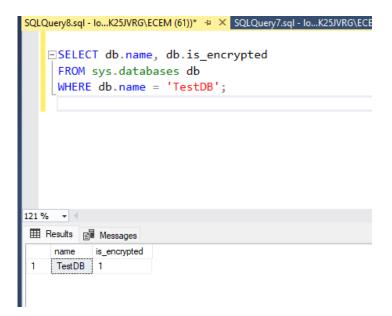
WITH ALGORITHM = AES_256

ENCRYPTION BY SERVER CERTIFICATE MyServerCert;
GO
```

Artık TDE'yi etkinleştirebiliriz. Bu, veritabanındaki tüm verileri şifreler ve diske şifrelenmiş olarak yazılır.

- Aşağıdaki komutla **TDE**'yi etkinleştir:

TDE'nin başarıyla etkinleşip etkinleşmediğini kontrol etmek için şu komutu çalıştırabiliriz.

Veritabanının yedeğini alırken, şifrelenmiş veriler de korunur. Aşağıdaki komutla veritabanının yedeğini alabiliriz.

```
SQLQuery8.sql - Io...K25JVRG\ECEM (61))* ** X SQLQuery7.sql - Io...K25JVRG\ECEM (52))* SQL

BACKUP DATABASE [TestDB] TO DISK = 'C:\Backup\TestDB.bak';
```

Artık veritabanındaki hassas bilgiler **TDE ile şifrelenmiş durumda** ve **güvenli bir şekilde korunuyor**.

Bu adımlarla veritabanındaki veriler disk üzerinde şifreli halde saklanacak. Veritabanı şifrelemesi ve yedekleme işlemleri sayesinde verilerin güvenliği artmış olacak.

SQL Injection Testleri

Parametreli sorgu (özellikle stored procedure) kullanarak SQL Injection'a karşı nasıl korunacağı ele alınacak.

- 1. İlk olarak, test ortamını kurmak için basit bir veritabanı ve kullanıcılar tablosu oluşturulur. Bu tablonun içine test verisi eklenir.
- 2. Veritabanı oluşturulduktan sonra, kullanıcılar hakkında bilgi tutacağımız bir tablo oluşturulur. Bu tabloda kullanıcı adı ve şifre bilgilerini tutacağız.
- 3. Bu tabloya bazı test kullanıcıları eklenir.

```
SQLQuery9.sql - Io...K25JVRG\ECEM (78))* → × SQLQuery8.sql - Io...K25JVRG\ECEM (61))*
                                                                     SQLQuery7.sql - Io...K25JVRG\ECEM
   □CREATE TABLE Users (
         UserID INT PRIMARY KEY IDENTITY,
         Username NVARCHAR(50),
         Password NVARCHAR(50)
    );
   □INSERT INTO Users (Username, Password) VALUES ('admin', 'admin123');
     INSERT INTO Users (Username, Password) VALUES ('user1', 'password1');
     INSERT INTO Users (Username, Password) VALUES ('guest', 'guest123');
     GO
121 %

    Messages

   (1 row affected)
   (1 row affected)
   (1 row affected)
   Completion time: 2025-04-24T22:10:34.9873919+03:00
```

4.Şimdi, SQL Injection'a açık olan bir sorgu yazalım. Bu sorgu, kullanıcı adı ve şifreyi kontrol etmek için gelen girdileri doğrudan SQL sorgusuna ekler. Bu, SQL Injection'a neden olabilir.

```
SQLQuery10.sql - L...K25JVRG\ECEM (60))* ** X SQLQuery9.sql - Io...K25JVRG\ECEM (78))*

-- SQL Injection'a acık sorgu

DECLARE @Username NVARCHAR(50);

DECLARE @Password NVARCHAR(50);

SET @Username = 'ecemsmsk';

SET @Password = 'ecem2002';

EXEC('SELECT * FROM Users WHERE Username = ''' + @Username + ''' AND Password = ''' + @Password + '''')

GO

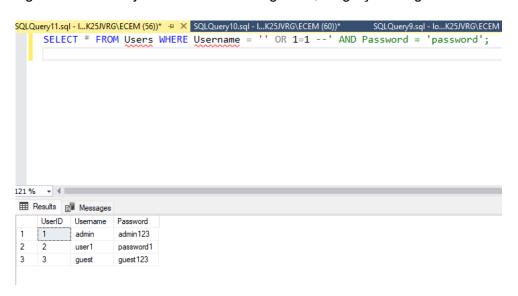
121 % 

BResults 
Messages

UserID Usemame Password
```

Yukarıdaki kod, **user_input** yerine kullanıcıdan alınan verileri doğrudan sorguya ekler. Eğer bu sorguya kötü niyetli bir giriş yapılırsa, SQL Injection saldırısı gerçekleştirilebilir.

Eğer kullanıcı adı yerine ' OR 1=1 -- girerse, sorgu şu hale gelir:

Bu sorgu, şifre kontrolünü geçersiz kılar ve tüm kullanıcıları geri döndürebilir.

Aşağıda, parametreli sorgu ile oluşturulmuş bir Stored Procedure örneği bulunmaktadır:

```
SQLQuery16.sql-L...K25JVRG\ECEM (59))* 

USE master;
GO

□CREATE SERVER AUDIT SPECIFICATION MyAuditSpec

FOR SERVER AUDIT MyAudit

ADD (SUCCESSFUL_LOGIN_GROUP), -- Başarılı girişler

ADD (FAILED_LOGIN_GROUP), -- Başarısız girişler

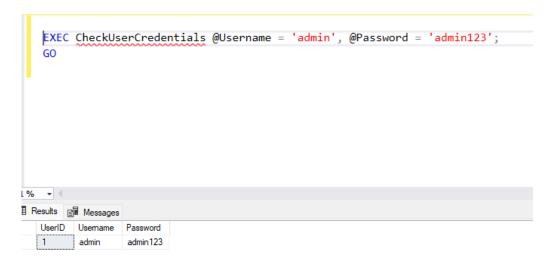
ADD (LOGOUT_GROUP), -- Çıkışlar

ADD (SQL_STATEMENT_COMPLETED_GROUP); -- SQL komutlarının tamamlanması

GO
```

Bu stored procedure, **Username** ve **Password** parametrelerini alır ve bunları doğrudan SQL sorgusunda kullanır. Ancak bu yöntem, SQL Injection'a karşı güvenlidir, çünkü kullanıcı verileri SQL sorgusuna parametre olarak bağlanır ve veritabanı tarafından güvenli bir şekilde işlenir.

Stored Procedure'u çalıştırmak için aşağıdaki gibi bir sorgu yazabiliriz:

Bu komut, CheckUserCredentials prosedürünü çalıştırarak, belirtilen kullanıcı adı ve şifreyi sorgular. Ancak bu prosedür, SQL Injection'a karşı korumalıdır çünkü kullanıcı verileri parametre olarak işlenir.

Audit Logları

SQL Server Audit özelliğini kullanabilmek için öncelikle veritabanı denetimini başlatmamız gerekir. SQL Server'da Audit, genellikle bir **Audit** nesnesi ve bunun altına bağlı **Audit Specification** nesnelerinden oluşur.

1.Audit nesnesi, veritabanı üzerinde yapılacak aktivitelerin loglanmasını sağlamak için kullanılır.

```
SQLQuery14.sql - L...K25JVRG\ECEM (74))* ** X SQLQuery13.sql - L...K25JVRG\ECEM (82))* SQLQuery12.sql - L...K25JVRG\ECEM (72))*

USE master;
GO

CREATE SERVER AUDIT MyAudit

TO FILE (FILEPATH = 'C:\SQLAuditLogs\'); -- Logların kaydedileceği dosya yolu
GO

121 % **

Messages

Commands completed successfully.

Completion time: 2025-04-24T22:24:17.1264869+03:00
```

Bu komut, MyAudit adında bir audit nesnesi oluşturur ve logları belirtilen dosya yoluna kaydeder.

2. Audit nesnesini oluşturduktan sonra, onu başlatmamız gerekir.

```
SQLQuery15.sql - I...K25JVRG\ECEM (70))* 
USE master;
GO

=ALTER SERVER AUDIT MyAudit
WITH (STATE = ON);
GO

121 %

Messages

Commands completed successfully.

Completion time: 2025-04-24T22:25:27.7344762+03:00
```

3. Audit'i başlatıp, belirli işlemleri izlemek için bir server-level audit specification oluşturabiliriz. Örneğin, bir kullanıcının giriş yaptığı, çıkış yaptığı, veritabanına bağlandığı ve sorgularını çalıştırdığı aktiviteleri izleyelim.

```
SQLQuery16.sql-I...K25JVRG\ECEM (59))* 

USE master;
GO

□CREATE SERVER AUDIT SPECIFICATION MyAuditSpec

FOR SERVER AUDIT MyAudit

ADD (SUCCESSFUL_LOGIN_GROUP), -- Başarılı girişler

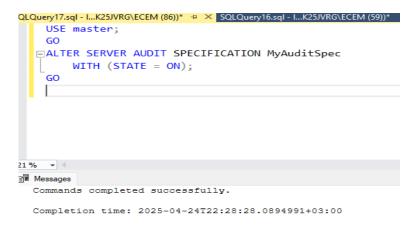
ADD (FAILED_LOGIN_GROUP), -- Başarısız girişler

ADD (LOGOUT_GROUP), -- Çıkışlar

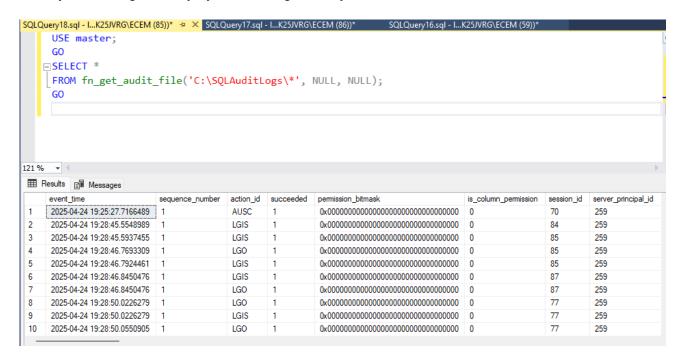
ADD (SQL_STATEMENT_COMPLETED_GROUP); -- SQL komutlarının tamamlanması

GO
```

4. Oluşturduğumuz audit specification'ı başlatmamız gerekir.

5. Audit logları SQL Server tarafından fn_get_audit_file fonksiyonu ile sorgulanabilir. Bu fonksiyon, belirttiğiniz dosya yolundaki logları okuyabilir.

6. Eğer audit'i kapatmak istenirse, aşağıdaki komutlar kullanılabilir.

```
USE master;
GO
-- Audit Specification'ı kapatma

=ALTER SERVER AUDIT SPECIFICATION MyAuditSpec

WITH (STATE = OFF);
GO
-- Audit nesnesini kapatma
=ALTER SERVER AUDIT MyAudit
WITH (STATE = OFF);
GO

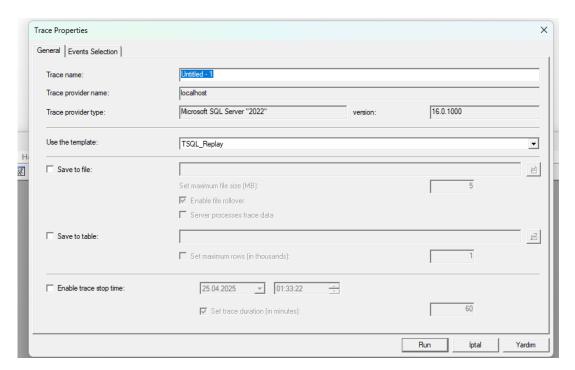
1% 
Messages
Commands completed successfully.

Completion time: 2025-04-24T22:30:30.1143540+03:00
```

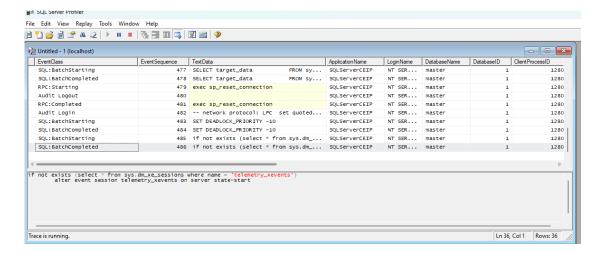
2. Proje- Veritabanı Performans Optimizasyonu ve İzleme

Veritabanı İzleme

- 1. SQL Server Profiler açılır.
- 2. "File" \rightarrow "New Trace..." seçilir.
- 3. SQL Server'a bağlanılır.
- 4. Bir **Trace Template** seçilir. (örnek: "TSQL_Replay").
- 5. "Events Selection" sekmesine gelerek aşağıdaki gibi olaylar eklenir:
 - SQL:BatchCompleted
 - RPC:Completed
 - Showplan XML

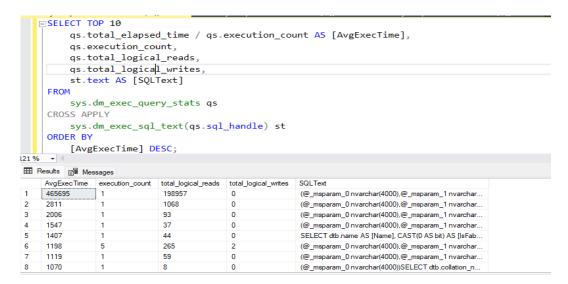

- Trace başlatılır.
- Ağır çalışan veya sürekli tekrarlanan sorguları kaydedilir.
- CPU time, Reads, Writes sütunlarına göre analiz edilebilir.
- Trace'i bitirip .trc dosyası olarak kaydedilebilir..

DMV'ler, veritabanının iç durumu hakkında canlı bilgiler sağlar.

Bu sorgu, en çok zaman alan sorguları verir.

İndeks Yönetimi

1. İlk adımda, veritabanında hangi indekslerin bulunduğunu incelememiz gerekir. Aşağıdaki SQL sorgusu, mevcut tüm indeksleri listeleyecektir.

```
□ SELECT
     t.name AS Table_Name,
     i.name AS Index_Name
     i.type_desc AS Index_Type,
     i.is_primary_key AS Is_Primary_Key,
     i.is_unique AS Is_Unique,
     i.fill_factor AS Fill_Factor,
     i.is disabled AS Is Disabled,
     i.is_hypothetical AS Is_Hypothetical,
     i.create_date_AS_Create_Date,
     i.modify_date AS Modify_Date
 FROM
     sys.indexes AS i
 INNER JOIN
     sys.tables AS t ON i.object_id = t.object_id
 WHERE
     t.is_ms_shipped = 0 AND i.type_desc <> 'HEAP' -- 'HEAP' tipi indeks değildir
 ORDER BY
     t.name, i.name;
```

2. Bu sorgu, hangi tabloya hangi index'in eklenmesinin faydalı olacağını gösterir. Eksik indeksleri tespit eder.

```
migs.avg_total_user_cost * migs.avg_user_impact * (migs.user_seeks + migs.user_scans) AS [Impact],
    mid.statement AS [TableName],
    mid.equality_columns,
    mid.inequality_columns,
    mid.included_columns

FROM
    sys.dm_db_missing_index_group_stats migs

JOIN
    sys.dm_db_missing_index_groups mig ON migs.group_handle = mig.index_group_handle

JOIN
    sys.dm_db_missing_index_details mid ON mig.index_handle = mid.index_handle

ORDER BY
    [Impact] DESC;

TableName equality_columns inequality_columns included_columns
```

3. Gereksiz indeksler, yazma işlemlerini yavaşlatabilir ve disk alanını gereksiz yere doldurabilir. Kullanılmayan veya fazla indeksleri tespit etmek için şu sorguyu kullanabilirsiniz.

```
□SELECT
     OBJECT_NAME(ix.object_id) AS TableName,
     ix.name AS IndexName,
     ix.type_desc AS IndexType,
     ix.is_primary_key AS IsPrimaryKey,
     ix.is_unique AS IsUnique,
     ix.user_seeks, -- Kaç kez okuma işlemi yapılmış
     ix.user_scans, -- Kaç kez okuma işlemi tarama ile yapılmış
     ix.user_lookups, -- Kaç kez arama yapılmış
     ix.user updates -- Kaç kez indeks güncellenmiş
     sys.indexes ix
 WHERE
     OBJECTPROPERTY(ix.object_id, 'IsUserTable') = 1
     AND ix.type_desc IN ('CLUSTERED', 'NONCLUSTERED')
 ORDER BY
     ix.user_seeks DESC; -- Kullanılma sıklığına göre sıralama
```

4. Veritabanında en çok kullanılan sorgulara göre yeni indeksler oluşturmak performansı artırabilir. Örneğin, sıkça kullanılan bir sorgu, belirli bir sütuna göre sıralama yapıyorsa, o sütun üzerinde bir indeks oluşturmak faydalı olabilir.

İndeks oluşturma için aşağıdaki komutu kullanılabilir:

```
SQLQuery25.sql - I...K25JVRG\ECEM (58))* ⇒ × SQLQuery24.sql - I...K25JVRG\ECEM (67))*

□ CREATE NONCLUSTERED INDEX IX_TableName_ColumnName

ON TableName (ColumnName);
```

Sorgu İyileştirme

1. Uzun süren sorguları analiz etmek için, sorgu planlarını incelemek gerekir. Sorgu planı, SQL Server'ın bir sorguyu nasıl çalıştırdığına dair bilgi sağlar. Aşağıdaki sorguyu çalıştırarak bir sorgunun çalışma planı alınabilir.

```
SQLQuery26.sql-I...25JVRG\ECEM(104))* → X SQLQuery25.sql-I...K25JVRG\ECEM(5

□ SET SHOWPLAN_XML ON;

-- Uzun süren sorguyu burada çalıştırılır

SELECT * FROM large table;

SET SHOWPLAN_XML OFF;
```

- 2. Yavaş sorguların bir diğer nedeni, çok sayıda tablonun birleştirilmesidir. Bu durumda, doğru JOIN türünü seçmek önemlidir. INNER JOIN, LEFT JOIN, RIGHT JOIN gibi JOIN türleri, sorguların hızını etkileyebilir.
 - INNER JOIN: Sadece her iki tabloda da eşleşen kayıtları getirir.
 - LEFT JOIN: Sol tablodaki tüm kayıtları getirir, sağ tablodan eşleşmeyenler NULL olur.

Eğer LEFT JOIN gereksiz yere kullanılıyorsa, sorgu süresi artabilir.

- 3. İyileştirmeleri uyguladıktan sonra, sorgu performansını test etmek önemlidir. Test etmek için aşağıdaki yöntemleri kullanılabilir.
 - 1. **Execution Plan**: SQL Server Management Studio (SSMS) üzerinden, sorguyu çalıştırırken "Include Actual Execution Plan" seçeneğini etkinleştirerek sorgu planını incelenebilir.
 - 2. **Sorgu Süresi**: Sorgu süresi ile yapılan değişikliklerin etkisini görmek için, SET STATISTICS TIME ON komutunu kullanılabilir. Bu, sorgu süresini gösterir.

```
SQLQuery27.sql-I...K25JVRG\ECEM (96))* → X SQLQuery26.

□ SET STATISTICS TIME ON;

-- Sorguyu çalıştırılır

SELECT * FROM large table;

SET STATISTICS TIME OFF;
```

Veri Yöneticisi Rolleri

1. Rolü oluşturduktan sonra, bu role belirli yetkiler atamamız gerekir. Yetkiler, veritabanında hangi işlemleri yapabileceklerini belirler. Aşağıda, bir role veri okuma ve yazma yetkileri verme örneği yer almaktadır.

```
USE [TestDB];
GO
GRANT SELECT, INSERT, UPDATE, DELETE ON [Users] TO [VeriAnalisti];
GO

121% 
Messages
Commands completed successfully.
Completion time: 2025-04-25T01:17:03.6587580+03:00
```

2. Bir rol oluşturduktan ve gerekli yetkileri verdikten sonra, bu rolü bir kullanıcıya atamamız gerekir. Bunun için aşağıdaki komutları kullanılabilir.

```
USE [TestDB];
GO

EXEC sp_addrolemember 'VeriAnalisti', 'ecem'; -- Kullanıcıyı role atama
GO
```

3. Bir kullanıcıyı bir rolden çıkarmak için aşağıdaki komutu kullanılabilir.

```
USE [TestDB];
GO
EXEC sp_droprolemember 'VeriAnalisti', 'ecem'; -- Kullanıcıyı rolden çıkarma
GO
```

4. Bir kullanıcının hangi rollerde olduğunu görmek için aşağıdaki sorguyu çalıştırılabilir.

3.Proje- Veritabanı Yedekleme ve Otomasyon Çalışması:

1. Ortam Hazırlığı:

SQL Server Developer Edition ve SSMS yüklendi.

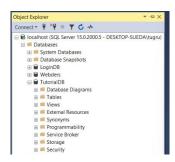
SSMS ile localhost (veya .\SQLEXPRESS) üzerinden "Database Engine"e Windows/sa ile bağlanıldı.

2. Örnek Veritabanı Restore edildi. Burada Db ismimiz TutorialDB olan veritabanımızla çalışmamıza devam edeceğiz.

```
mkdir C:\SQLBackups
copy "%USERPROFILE%\Downloads\TutorialDB.bak" "C:\SQLBackups\TutorialDB.bak"
```

TutorialDB.bak dosyası C:\SQLBackups yerel klasörüne kopyalandı.

SSMS'te Databases → Restore Database... ile TutorialDB adıyla başarıyla yüklendi.

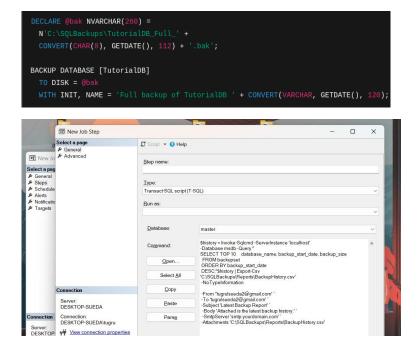

3. Backup Job Oluşturma

SQL Server Agent altında New Job... ile TutorialDB_FullBackup işi tanımlandı.

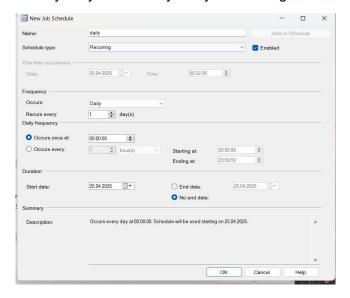
Steps sekmesinde, TutorialDB için günün tarihini isimde kullanan T-SQL yedekleme script'i eklendi. Database olarak master değil kendi TutorialDB isimli veri tabanımızı ekliyoruz.

T-SQL kodu:

4. Zamanlama (Schedule)

Job'un Schedules → New... bölümünde, her gece 00:00'da çalışacak şekilde günlük tetikleyici ayarlandı. Böylece yedekleme günlük olarak sağlanacak.

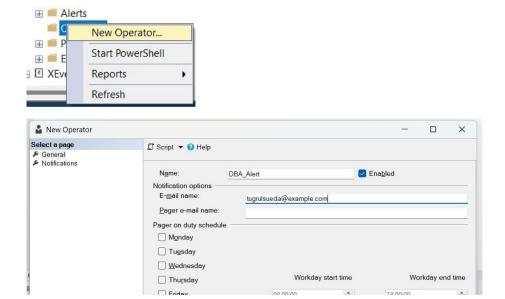

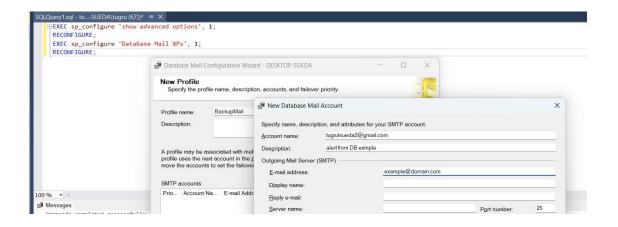
5. E-posta Uyarıları

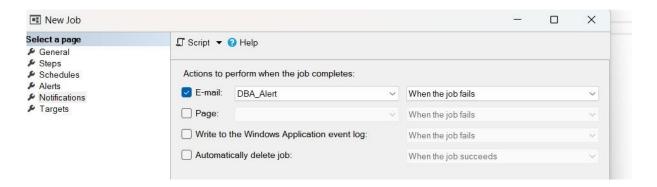
Management → Database Mail ile BackupMail profili oluşturuldu.

SQL Server Agent Properties'ten bu profil etkinleştirildi.

Operators altında DBA_Alert tanımlanıp, Job'un Notifications \rightarrow If job fails \rightarrow E-mail kısmına atandı.

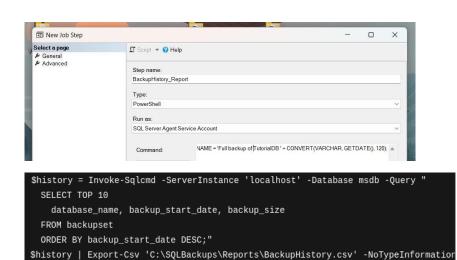

6. Raporlama

Yeni bir PowerShell tabanlı job (BackupHistory_Report) eklenip, msdb.backupset'ten son yedek bilgileri CSV'ye yazdırıldı, Oluşan rapor ilgili adrese e-posta ile gönderildi.


```
Send-MailMessage -From 'sqladmin@yourdomain.com'
-To 'tugrulsueda1@gmail.com'
-Subject 'Latest Backup Report'
-Body 'Attached is the latest backup history.'
-SmtpServer 'smtp.yourdomain.com'
-Attachments 'C:\SQLBackups\Reports\BackupHistory.csv'
```